

Asiakasmaksu

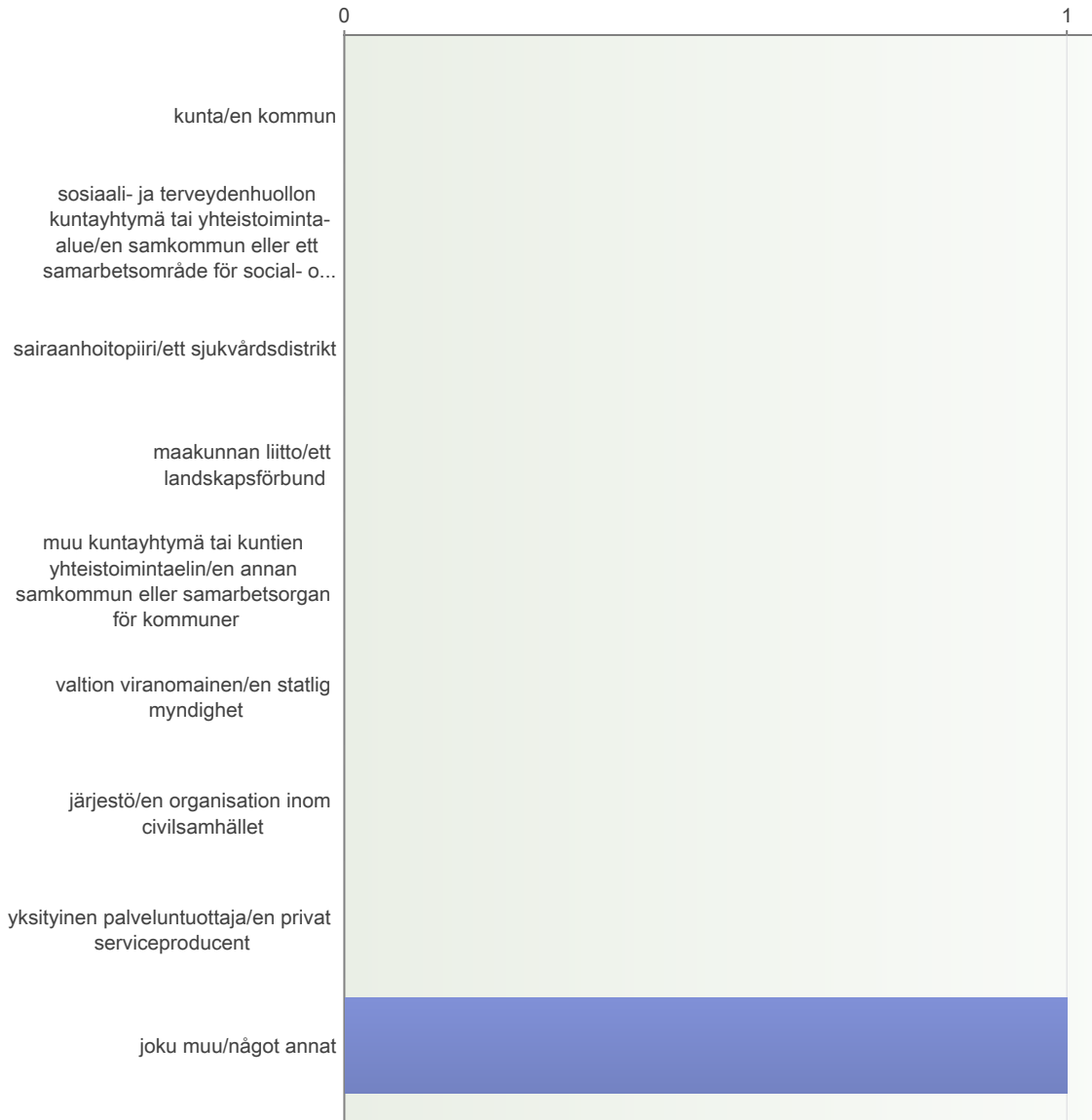
1. Vastaajan taustatiedot/bakgrundsuppgifter

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi/Officiellt namn på den aktör som svarar	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi/Namn på den person som antecknat svaret	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot/Namn på den person som antecknat svaret	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä/Datum som begäran om remissyttrande behandlades i organet	Toimielimen nimi/Organets namn
Kansallinen hiv- ja hepatiittiasiantuntijaryhmä	Kirsi Liitsola (siht.)	mika.salminen@thl.fi	11.-13.9.2018 (sähköpostitse)	ryhmän jäsenet ja varajäsenet

2. Onko vastaaja/Är den svarande

Vastaajien määrä: 1

3. Yleiset kysymykset hallituksen esitysluonnoksesta. Kaikkiin kysymyksiin ei tarvitse vastata, jos lausunnonantajalla ei ole asiasta lausuttavaa. Allmänna frågor om utkastet till regeringsproposition. Alla frågor behöver inte besvaras, om remissinstansen inte har något att säga om frågan.

Ei vastauksia.

4. 1 §. Lain tarkoitus/1 §. Lagens syfte

Ei vastauksia.

5. 2 §. Soveltamisala/2 §. Tillämpningsområde

Ei vastauksia.

1 luku. Yleiset säännökset/1 kap. Allmänna bestämmelser

6. 3 §. Määritelmät/3 §. Definitioner

Ei vastauksia.

7. 4 §. Palvelusta perittävä maksu/4 §. Avgift för tjänster

Ei vastauksia.

8. 5 §. Maksun alentaminen ja perimättä jättäminen/5 §. Avgift som sänks eller inte tas ut

Ei vastauksia.

9. 6 §. Maksun periminen/6 §. Uttag av avgift

Ei vastauksia.

10. 7 §. Päätös tulosidonnaisesta maksusta/7 §. Beslut om inkomstbunden avgift

Ei vastauksia.

11. 8 §. Maksuttomat sosiaalipalvelut/8 §. Avgiftsfria socialtjänster

Ei vastauksia.

12. 9 §. Maksuttomat terveysterveystoimet/9 §. Avgiftsfria hälso- och sjukvårdstjänster

Vastaajien määrä: 1

- Esitetyn asiakasmaksulain mukaan HIV-infektion tutkimus, hoito ja hoitoon määrätyt lääkkeet ovat maksuttomia.

HIV-lääkehoitoa voidaan käyttää HIV-tartunnan saaneiden hoidon lisäksi erittäin tehokkaasti uusien tartuntojen torjunnassa joko altistuksen jälkeen, PEP (Post Exposure Prophylaxis) tai ennen altistusta, PrEP (Pre Exposure Prophylaxis). Maailman terveysjärjestö (WHO) ja Euroopan tautikeskus (ECDC) suosittelevat sekä PEP- että PrEP-lääkehoitojen käyttöönottoa, minkä seurauksena ne ovat yleistyneet maailmanlaajuisesti.

Suomessakin sekä PEP- että PrEP-lääkehoidot ovat jo käytössä, vaikka niiden asema lainsäädännössä on selkiytymätön lukuun ottamatta työhön liittyvien altistustilanteiden PEP-lääkitystä (EU direktiivi 2010/32 ja Suomen asetus 317/2013).

Sisällyttämällä PEP- ja PrEP-lääkitykset asiakasmaksulain mukaisiin maksuttomiin hoitoihin voidaan estää uusia tartuntoja ja vähentää HIV-tartuntaa liittyviä kalliita hoitoja kuten elinikäinen HIV-lääkitys ja HIV:n liitännäissairauksien hoito.

Lisäksi tarjoamalla PEP- ja PrEP-hoitoja terveydenhuollon on mahdollista tavoittaa henkilöitä, joilla on suuri riski saada HIV ja jokin muu seksitauti. Näissä kontakteissa voidaan vähentää heidän riskikäyttäytymistään mm. tukemalla kondomin käyttöä ja tarjoamalla apua päihde- tai seksiriippuvuuteen. Lisäksi näihin kontakteihin kuuluvien säännöllisten HIV- ja muiden seksitautien testauksen kautta voidaan löytää aiemmin diagnosoimattomia HIV- ja muita seksitautitapauksia. Hoitamalla nämä tapaukset estetään seksitautien leviämistä.

WHO suosittelee PEP-lääkehoitoa sekä työhön liittyvissä (esim. neulanpistotapaturmat) että työn ulkopuolisissa altistuksissa. Suomessa mm. seksuaaliväkivaltaa kohdanneiden tukikeskusten (SERI) asiakkaille PEP-lääkitys aloitetaan riskinarvioon perustuen. Korkean hinnan vuoksi altistuneilla ei ole mahdollisuutta hankkia lääkkeitä itse. Tästä syystä infektiosairauksien hoitoyksiköt ovat antaneet PEP-lääkkeet maksutta, vaikka tätä käytäntöä tukevaa lainsäädäntöä ei ole.

PrEP-lääkehoito ehkäisee erittäin tehokkaasti HIV-tartuntoja, ja sen käyttöön otto on vähentänyt uusia HIV-tapauksia. Lisäksi hoito on kokonaiskustannuksia säästävää, jos se on suunnattu suuren tartuntariskin omaaville henkilöille. Kustannustehokkuus-laskelmissa PrEP-hoidon on arvioitu kestävän keskimäärin 4–5 vuotta ja olevan selvästi edullisempaa kuin HIV-tartunnan saneen elinikäinen lääkehoito, joka maksaa keskimäärin noin 500 000€ /henkilö.

Ilmainen tai korvattava PrEP-lääkitys on jo käytössä valtaosassa Länsi-Euroopan maita. Suomessa PrEP-lääkitystä ei toistaiseksi ole saatavilla julkisessa terveydenhuollossa, jonka vuoksi lääkkeitä tuodaan tai tilataan ulkomailta. Lääkkeiden kontrolloimattomaan käyttöön liittyy useita ongelmia: käytössä olevat lääkkeet voivat olla tehottomia tai jopa haitallisia, lääkityksen edellyttämä seuranta jää toteutumatta, jolloin riski lääkkeille vastustuskykyisten HIV-kantojen leviämisestä suurenee. Lisäksi lääkkeiden tilaaminen ETA-alueen ulkopuolelta Suomeen on laitonta.

Suomen HIV-strategian 2018–2020 mukaisesti tulee selvittää, miten PrEP-lääkityksen käyttöönotto voidaan meillä toteuttaa (THL 2017). Tehokkainta ja turvallisinta se olisi toteuttaa julkisessa terveydenhuollossa, mikä mahdollistaisi yhtenäiset ja asianmukaiset hoidon indikaatiot ja hoitoon liittyvät seurannat. Näin PrEP-lääkitys suuntautuisi siitä eniten hyötyville, toimisi tehokkaimmin hiv-epidemian rajoittamisessa ja kustannusten säästämässä.

Yllä olevaan perustuen Kansallinen HIV- ja hepatiittiasiantuntijaryhmä katsoo, että maksuttomiin terveyspalveluihin tulee lisätä HIV-tartuntoja ehkäisevät lääkitykset ja ehdottaa, että lain 9 § kohta 11 muutetaan seuraavasti

11) tartuntatautilain (1227/2016) 44 §:ssä tarkoitetut kansalliseen rokotusohjelmaan sisältyvät rokotukset, 45 §:n 1 momentissa tarkoitetut yleiset vapaaehtoiset rokotukset, 46 §:ssä tarkoitetut rokotukset Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa, 47 §:ssä tarkoitetut pakolliset rokotukset ja 48 §:ssä tarkoitetut työntekijän ja opiskelijan rokotukset, 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun yleisvaarallisen tartuntataudin tutkimus, hoito ja hoitoon määrätty lääkkeet, yleisvaaralliselle tartuntataudille altistuneeksi todetun tai perustellusti altistuneeksi epäillyn karanteeni 60 §:n nojalla, yleisvaaralliseen tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi perustellusti epäillyn eristäminen 63 §:n nojalla sekä 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuun valvottavaan tartuntatautiin sairastuneen tutkimus, hoito ja hoitoon SEKÄ HIV-INFEKTION ESTOON määrätty lääkkeet

13. 10 §. Maksukatto/10 §. Avgiftstak

Ei vastauksia.

14. 11 §. Maksukattoa kerryttävät palvelut/11 §. De tjänster som räknas in i avgiftstaket

Ei vastauksia.

2 luku. Maksuttomat palvelut/2 kap. Avgiftsfria tjänster

15. 12 §. Maksujen seuranta/12 §. Uppföljning av avgifter

Ei vastauksia.

16. 13 §. Sosiaali- ja terveystieteiden avosairaanhoito/13 §. Öppensjukvård vid social- och hälsocentral

Ei vastauksia.

17. 14 §. Sairaalan poliklinikkakäynti/14 §. Besök på sjukhuspoliklinik

Ei vastauksia.

18. 15 §. Avosairaanhoitoon ja poliklinikkakäyntiin liittyvät tutkimukset/15 §. Undersökningar inom öppen sjukvård och vid poliklinikbesök

Ei vastauksia.

3 luku. Maksukatto/3 kap. Avgiftstak

19. 16 §. Päiväkirurginen toimenpide/16 §. Dagkirurgiskt ingrepp

Ei vastauksia.

20. 17 §. Suun terveydenhuolto/17 §. Mun- och tandvård

Ei vastauksia.

21. 18 §. Erikoissairaanhoidon hoitotoimenpiteet suunhoidon yksikössä/18 §. Vårdåtgärder inom den specialiserade sjukvården vid mun- och tandvårdsenheter

Ei vastauksia.

22. 19 §. Terapia/19 §. Terapi

Ei vastauksia.

23. 20 §. Sarjassa annettava hoito/20 §. Vård i serie

Ei vastauksia.

4 luku. Tasasuuruiset maksut/4 kap. Jämnstora avgifter

24. 21 §. Tilapäinen kotipalvelu/21 §. Tillfällig hemservice

Ei vastauksia.

25. 22 §. Tilapäinen kotisairaanhoito/22 §. Tillfällig hemsjukvård

Ei vastauksia.

26. 23 §. Tilapäinen kotisairaalahoito/23 §. Tillfällig hemsjukhusvård

Ei vastauksia.

27. 24 §. Lyhytaikainen perhehoito/24 §. Kortvarig familjevård

Ei vastauksia.

28. 25 §. Lyhytaikainen asumispalvelu/25 §. Kortvarig boendeservice

Ei vastauksia.

29. 26 §. Lyhytaikainen laitoshoido tai –palvelu/26 §. Kortvarig sluten vård eller kortvarig service på en institution

Ei vastauksia.

30. 27 §. Osavuorokausihoito/27 §. Vård under en del av dygnet

Ei vastauksia.

31. 28 §. Asiakkaan siirtyminen palvelujen välillä/28 §. Förflyttning av kunden mellan tjänster

Ei vastauksia.

32. 29 §. Lääkinnällinen kuntoutus/29 §. Medicinsk rehabilitering

Ei vastauksia.

33. 30 §. Omaistaan tai läheistään hoitavan henkilön vapaan aikaiset palvelut/30 §. Tjänster när personer som vårdar en anhörig eller närstående är lediga

Ei vastauksia.

34. 31 §. Ensihoitopalvelu/31 §. Prehospital akutsjukvård

Ei vastauksia.

35. 32 §. Lääkärintodistus ja -lausunto/32 §. Läkarintyg och läkarutlåtande

Ei vastauksia.

36. 33 §. Käyttämättä ja peruuttamatta jätetty palvelu/33 §. Oanvända eller icke-avbokade tjänster

Ei vastauksia.

37. 34 §. Maksun periminen maksukyvyyn mukaan/34 §. Uttag av avgift enligt betalningsförmågan

Ei vastauksia.

38. 35 §. Kotona annettava palvelu/35 §. Service i hemmet

Ei vastauksia.

39. 36 §. Kotona annettavasta palvelusta perittävän maksun perusteena olevat tulot/36 §. De inkomster som avgiften för service i hemmet utgår från

Ei vastauksia.

40. 37 §. Pitkäaikainen tehostettu palveluasuminen ja pitkäaikainen laitoshoido/37 §. Långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig sluten vård

Ei vastauksia.

41. 38 §. Pitkäaikaisesta tehostetusta palveluasumisesta ja pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävän maksun perusteena olevat tulot/38 §. De inkomster som avgiften för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg eller långvarig sluten vård utgår från

Ei vastauksia.

42. 39 §. Pitkäaikainen perhehoito/39 §. Långvarig familjevård

Ei vastauksia.

43. 40 §. Laskennallinen metsätulo/40 §. Kalkylerad inkomst av skog

Ei vastauksia.

44. 41 §. Tuloista tehtävät vähennykset/41 §. Avdrag från inkomsterna

Ei vastauksia.

45. 42 §. Tuloista tehtävät vähennykset tehostetun palveluasumisen maksua määrättäessä/42 §.

Avdrag från inkomsterna vid fastställande av avgift för serviceboende med heldygnsomsorg

Ei vastauksia.

46. 43 §. Maksun määrääminen/43 §. Fastställande av avgift

Ei vastauksia.

5 luku. Maksukyvyyn mukaan määräytyvät maksut/5 kap. Avgifter som fastställs enligt betalningsförmågan

47. 44 §. Tukipalvelut ja asumispalveluun liittyvät palvelut/44 §. Stödtjänster och boendeservicerelaterade tjänster

Ei vastauksia.

48. 45 §. Avopalveluun tai -hoitoon liittyvä ylläpito/45 §. Uppehälle i samband med sociala insatser eller öppen vård

Ei vastauksia.

49. 46 §. Vammaisuuden perusteella järjestettäviin erityispalveluihin liittyvä ylläpito/46 §.

Uppehälle i samband med särskild service med anledning av funktionshinder

Ei vastauksia.

50. 47 §. Lastensuojelu/47 §. Barnskydd

Ei vastauksia.

51. 48 §. Vammaisen lapsen asuminen muualla kuin oman perheen kanssa/48 §. Boende för barn med funktionsnedsättning någon annanstans än med den egna familjen

Ei vastauksia.

52. 49 §. Kuljetuspalvelut/49 §. Färdtjänst

Ei vastauksia.

53. 50 §. Yksityislääkärin läheteellä tehtävät laboratorio- ja kuvantamistutkimukset/50 §. Laboratorieundersökningar och bilddiagnostik som utförs efter remiss från privatläkare

Ei vastauksia.

54. 51 §. Palvelun keskeytys/51 §. Avbrott i tjänsten

Ei vastauksia.

55. 52 §. Vahingoittunut, hävinnyt tai palauttamatta jätetty apuväline/52 §. Ett skadat, försvunnet eller icke-återlämnat hjälpmedel

Ei vastauksia.

56. 53 §. Henkilö jolla ei ole Suomessa kotikuntaa/53 §. En person utan hemkommun i Finland

Vastaajien määrä: 1

- Esitetyn asiakasmaksulain luonnoksen mukaan maksua ei saisi periä myöskään tartunnan leviämisen ehkäisemiseksi annettavasta terveydenhuoltolain 50 §:n mukaisesta kiireellisestä yleisvaarallisen tartuntataudin tai raskaana olevan HIV-positiivisen henkilön tutkimuksesta, hoidosta ja hoitoon määrätystä lääkkeistä.

HIV-infektio vaurioittaa elimistön puolustusjärjestelmää ja johtaa hoitamattomana AIDS:iin ja kuolemaan. Nykyisten suositusten mukaan (WHO, eurooppalaiset ja amerikkalaiset hoitosuositukset) HIV-lääkehoito tulee aloittaa heti diagnoosin jälkeen. Diagnoosin ja hoidon viivästyminen lisää hiv-infektioon liittyviä sairauksien riskiä, pitkälle edenneen taudin kalliita sairaalahoitojaksoja sekä AIDS-tapauksia ja AIDS-kuolemia.

WHO:n suosituksen mukaan oikeus hiv-lääkitykseen on maailmanlaajuinen, koska lääkityksellä voidaan säästää ihmishenkiä ja estää epidemian leviämistä. HIV-lääkehoito estää tehokkaasti HIV:n tarttumista HIV-positiivisesta äidistä lapseen raskauden ja synnytyksen aikana. Lisäksi uusimmat tutkimukset osoittavat kiistatta, että lääkehoito estää HIV:n leviämistä seksikontaktissa – onnistuneella lääkehoidolla oleva HIV-positiivinen ei käytännössä tartuta HIV:iä seksissä.

Ehdotus asiakasmaksulaiksi ei noudata WHO:n hiv-lääkehoidon universaalien saatavuuden yleisesti hyväksyttyä periaatetta, koska oikeus maksuttomaan lääkehoitoon on ilman kotikuntaa maassa oleskeleville rajattu raskaana oleviin HIV-positiivisiin. Se ei myöskään palvele kansanterveydellistä näkökulmaa, koska HIV:n varhaisen toteamisen ja lääkehoidon on osoitettu ehkäisevän tehokkaasti uusia tartuntoja. HIV-epidemian leviämistä voidaan rajoittaa ja väestön terveyttä suojella vakavalta, elinikäiseltä lääkehoitoa vaativalta HIV-infektiolta laajentamalla maksuton HIV-lääkitys koskemaan kaikkia HIV-positiivisia maassaolotuksesta riippumatta.

Yllä olevaan perustuen Kansallinen HIV- ja hepatiittiasiantuntijaryhmä katsoo, että maksuttoman HIV-hoidon tulee kattaa kaikki HIV-tartunnan saaneet ja ehdottaa, että lain 53 § muutetaan seuraavasti:

Edellä 1 momentissa tarkoitettulta henkilöltä ei kuitenkaan saa periä maksua tämän lain 9 §:n 1 momentin 11 kohdassa tarkoitetuista rokotuksista ja tartunnan leviämisen ehkäisemiseksi annettavasta terveydenhuoltolain 50 §:n mukaisesta kiireellisestä yleisvaarallisen tartuntataudin tai HIV-POSITIIVISEN HENKILÖN tutkimuksesta, hoidosta ja hoitoon määrätystä lääkkeistä lukuun ottamatta henkilöä, jonka oleskelu Suomessa on tarkoitettu tilapäiseksi tai joka saa kustannuksiin korvausta muun lain nojalla tai vakuutuksen perusteella.

57. 54 §. Tulon, korvauksen ja saamisen periminen maakunnalle/54 §. Uttagande av inkomst, ersättning eller fordring till landskapet

Ei vastauksia.

58. 55 §. Viivästyskorko/55 §. Dröjsmålsränta

Ei vastauksia.

6 luku. Muut maksut/6 kap. Övriga avgifter

59. 56 §. Maksujen ulosotto/56 §. Utsökning av avgifter

Ei vastauksia.

60. 57 §. Maksun palautus ja kuittaus/57 §. Återbetalning och kvittning av avgift

Ei vastauksia.

61. 58 §. Indeksitarkistukset/58 §. Indexjusteringar

Ei vastauksia.

62. 59 §. Muutoksenhaku/59 §. Ändringssökande/60 §. Uppföljningstjänst för tjänsteproduktionen

Ei vastauksia.

63. 60 §. Palvelutuotannon seuranta-apalvelu/60 §. Uppföljningstjänst för tjänsteproduktionen

Ei vastauksia.

64. 61 §. Maakunnan tiedonsaantioikeus//61 §. Landskapets rätt till information

Ei vastauksia.

65. 62 §. Voimaantulo/62 §. Ikraftträdande

Ei vastauksia.

66. 63 §. Kumottava laki/63 §. Lag som upphävs

Ei vastauksia.

67. 64 §. Siirtymäsäännökset/64 §. Övergångsbestämmelser

Ei vastauksia.

7 luku. Erinäiset säännökset/7 kap. Särskilda bestämmelser

8 luku. Voimaantulo/8 kap. Ikraftträdande